

دفتر شورای نگهبان
تاریخ ۱۳۶۲/۱۱/۳
شماره ۱۰۵۰۷

جمهوری اسلامی ایران
دفتر نخست وزیر

۲۵۲
۱۰۳۰۲
۱۳۶۲/۱۰/۲۹

بسمه تعالی

شورای محترم نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

سید علی

کفران به پیوست عین نامه نظرخواهی وزارت فرهنگ و آموزش عالی در ارتباط با مشکلات قانون نسبت به اخذ شهریه از دانشجویان ایرانی و یا خارجی دانشگاههای ایران که به امضای برادر موسوی نخست وزیر محترم رسیده است ایفاد میگردد.

هادی مهاجری

دفتر نخست وزیر

۶۲۱۰۲۹

ذیلاً نامۀ آقای نخست وزیر نقل می شود:

شورای محترم نگهبان قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران

بدین وسیله به استحضار می رساند دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور قبل از اجرای

مقررات مربوط به آموزش رایگان براساس مصوبات وزرات علوم و آموزش عالی (سابق)

سالیانه مبلغی در حدود ۸/۵۰۰ ریال الی ۱۲/۰۰۰ ریال برای دانشگاههای دولتی و رقمی

در حدود ۴۱/۰۰۰ ریال برای موسسات آموزش عالی غیردولتی به عنوان شهریه متناسب با رشته و دوره تحصیلی از دانشجویان خود دریافت می نمودند .

در مرداد ماه سال ۱۳۵۳ با تصویب قانون " تامین و سائل و امکانات تحصیل اطفال و جوانان ایرانی " تحصیلات در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی کشور مجانی اعلام گردید و بموجب ماده ۷ همین قانون بهره مندان از آموزش رایگان مکلف شدند معادل دوبرابر مدتی که از تحصیلات رایگان استفاده نموده اند، در صورت نیاز دولت در رشته متناسب با تحصیلات خود در دستگاها ی دولتی و یا به معرفی دولت در دستگاها ی خصوصی در کشور خدمت نمایند و در صورت استنکاف از انجام تمام و یا قسمتی از خدمات مذکور باید هزینه تحصیلات رایگان را به تناسب مدتی که خدمت نکرده اند، به دولت بپردازند .

بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران لایحه قانونی مذکور در شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران در تاریخ ۱۳۵۸/۷/۲۶ بررسی و ماده ۷ قانون مذکور اصلاح و مدت تعهد فارغ التحصیلان بهره مندان از آموزش رایگان به میزان مدت بهره مندی از آموزش رایگان به ازای هر سال بهره مندی یک سال اصلاح گردید که تا کنون نیز ملاک عمل بوده است و در حال حاضر نیز به همین نحو عمل می گردد .

در جهت اجرای این قانون و بموجب مواد ۴ و ۱۰ همین قانون دانشگاهها در هر نیمسال تحصیلی فهرست اسامی و مشخصات تحصیلی و سبلی فارغ التحصیلان بهره مندان از آموزش رایگان را به تفکیک رشته تحصیلی و با قید مدت تعهد آنان به وزارت فرهنگ و آموزش عالی ارسال می دارند تا از طریق سازمان امور اداری و استخدامی کشور نسبت به کارایی آنان اقدام گردد و در همین مورد صراحتاً " اعلام گردیده است چنانچه فارغ التحصیلان مشمول ماده ۷ تمام و یا قسمتی از خدمت مذکور

در ماده ۷ این قانون را انجام نداده باشند، باید هزینه تحصیلات خود
لزم از شهریه و کمکهای دریافتی را بطور کامل یا به تناسب عدم انجام
خدمت مقرر نقداً " از طریق وزارت فرهنگ و آموزش عالی به خزانه
دولت پرداخت نمایند.

لذا بر همین اساس در سال ۵۴ کمیته‌ای به منظور بررسی و تعیین
هزینه تحصیلی سرانه دانشجویان در گروهها و رشته‌های مختلف
تحصیلی تشکیل و هزینه شهریه سالانه دوره‌های مختلف تحصیلی را
مشخص و به عنوان ملاک میزان شهریه طی بخشنامه‌های شماره ۱۰۶/۲۶۶ مورخ
۵۴/۴/۸ و شماره ۱۰۶/۶۵۱ مورخ ۵۵/۳/۱۹ به دانشگاهها و موسسات
آموزش عالی اعلام گردید تا در صورتی که دانشجویان مایل به استفاده از
مزایای آموزش رایگان نباشند و یا قبل از انجام خدمت مقرر تعهد
خدمتی خود را لغو نمایند، نسبت به پرداخت هزینه شهریه خود اقدام
نمایند و در همین رابطه از دانشجویان و فارغ التحصیلان بهره‌مند از
آموزش رایگان که قبل از انجام تعهد مذکور قصد با پرداخت هزینه شهریه
به منظور لغو تعهد و دریافت مدرک تحصیلی خود را داشته‌اند، در خلال
سالهای ۱۳۵۶ الی ۱۳۶۱ مبلغ ۷۳/۰۷۲/۹۹۱ ریال اخذ گردید و به حساب
خزانه داری کل واریز شده است. اکنون که بر اساس اصل سی ام قانون
اساسی جمهوری اسلامی ایران که اشعار می‌دارد:

" دولت موظف است وسائل آموزش و پرورش رایگان را برای همه
ملت تا پایان دوره متوسطه فراهم سازد و وسائل تحصیلات عالی را تا سرحد
خودکفائی کشور بطور رایگان گسترش دهد.

خواهشمند است پاسخ سوالات ذیل را با توجه به تفسیر اصل سی ام
قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران اعلام فرمایند تا جهت اجراء به
واحدهای ذیربط ابلاغ گردد:

۱ - آیا لایحه قانونی تأمین وسائل و امکانات تحصیل اطفال و
نوجوانان ایرانی مصوب سال ۱۳۵۸ شورای انقلاب جمهوری اسلامی ایران

که مؤخر به تصویب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد ،
کماکان به قوت خود باقی است و از اختیارات قانونی جهت اجراء برخوردار
می‌باشد. بدیهی است با اعلام پاسخ به سوال فوق نحوه برخورد با افرادی که
حاضر به سپردن تعهد خدمت پس از فراغت از تحصیل در قبال مدت استفاده
از آموزش رایگان نیستند، مشخص خواهد شد.

۲ - آیا مجوزی جهت اخذ وجه از افرادی که دارای تمکن مالی
جهت پرداخت مبلغی بعنوان شهریه و یا کمک به دانشگاه می‌باشند، وجود
دارد؟ آیا تصویب چنین مقرراتی خلاف قانون اساسی تلقی خواهد شد؟

۳ - مسکوت بودن موضوع شهریه دانشجویان اتباع خارج که در
دانشگاههای داخل کشور تحصیل می‌نمایند، در قانون اساسی جمهوری
اسلامی با توجه به این نکته که امکان اخذ تعهد خدمت پس از فراغت از
تحصیل از نامبردگان موجود نیست و همچنین به علت ضعف مالی بسیار
شدید گروهی از این دانشجویان آیا :

الف - اخذ شهریه از دانشجویان اتباع خارج کدامیک از وجوه
الزامی، مجاز، و یا ممنوع را دارا می‌باشند؟

ب - در صورت الزامی بودن اخذ شهریه از دانشجویان اتباع خارج
در خصوص آن عده از آنان که از بیاضاعت مالی لازم برخوردار نیستند، به چه
نحوی توان عمل نمود؟

۴ - در مورد معاودین عراقی که بر اساس مصوبه هیات دولت جمهوری
اسلامی ایران در دانشگاههای داخل کشور مشغول تحصیل می‌گردند، با توجه
به بازگشت نامبردگان به کشور عراق پس از پیروزی هر چه سریعتر رزمندگان
اسلام و نیز با توجه به وضعیت اخراج نامبردگان از عراق به چه نحو میتوان
اقدام نمود؟